

Z O U N U K
A JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI LEVÉLTÁR
ÉVKÖNYVE

10.

Szerkeszti:

ZÁDORNÉ ZSOLDOS MÁRIA

SZOLNOK, 1995

ELEK GYÖRGY

A KARCAGI TEMPLOMÉPÍTÉS TÖRTÉNETE 1793-1798

A karcagi református templom építésének krónikája tulajdonképpen ártörténeti közleményeink ¹ harmadik fejezete. A karcagi református egyház irattárában ² található elszámolása /és az ehhez kapcsolható iratanyag/ részletes képet ad az építkezés menetéről, a "nagy beruházás" kereskedelmi kapcsolatairól, a beszerzés módzatairól, az egyházközség gazdálkodásáról és az árakról.

1 ELEK György: Árak Karcagon a 18. század második felében. In: ZOUNUK 7. Szolnok. 1992. 251-266. és ZOUNUK 8. Szolnok, 1993. 289-306.

2 Az egyházközséggel kapcsolatos iratokat már a 18. század végén összegyűjtötték és időrendi sorrendben, de válogatás nélkül bekötötték. A jelenleg is megtalálható három kötet leveleket, kérvényeket, kihallgatási jegyzőkönyveket, illetve ezek másolatát tartalmazza. Ide sorolható még Varró István (1698-1771) karcagi nótárius templomtörténeti írásának eredeti példánya. (Varró István munkáját részletekben kivonatos formában Györfly István tette közzé Nagykunsági krónika c. művében. A Karcagi templomépítés című fejezetben.)

Az egyházi levéltár anyagát a 19. sz. első évtizedeitől, az eredeti dokumentumok egyházi iratok, leiratok, jegyzőkönyvek, körlevelek stb. mellett, a tanácsí jegyzőkönyvek kivonataival, feljegyzéseivel egészítették ki. Az irattárat először Hajnal Elek ref. lelkész rendezte 1875-ben. Az iratokat keletkezésük sorrendjében leltározta és sorszámmal látta el. (A legkorábbi irat keltezése 1700., a legutolsó /a 4055. számú/ 1886 szeptembere. A sorszámozásba hiba csúszott, mert a 2341. sz. után 3342. sz. következik, ez a sorszám tart 3975-ig, amikor a hibát kijavították.)

Az anyagról mutatókönyvet készítettek, s az iratokat betűjellel ellátott csoportokba sorolták (a mutatókönyv szerinti sorrendben).

A= egyházra vonatkozó iratok /1700-1886. szept./ 766 db irat.

B= a templomra és az orgonára vonatkozó iratok /1726-1885. ápr./ 59 db.

C= belhivatalnokok fizetési levelei /1756-1881. szept./ 57 db.

D= az egyházhoz intézett kérvények /1786-1885. szept./ 761 db.

E= alapítványok, adományozások /1709-1885. szept./ 25 db.

F= árva gyermekek pénzáraira vonatkozó iratok /1783-1885. dec./ 63 db.

G= házassági engedélyek " s viszálykodó házas felek iratai" /1791. nov.-1886. jún./ 587 db.

H= iskolákra vonatkozó okiratok /1719-1886. aug./ 703 db.

J= keresztlevelek /1853. márc.-1886. febr./ 326 db.

K= katonai fölmentvények /1853-1886. okt./ 603 db.

L= halotti bizonyítványok /1851. aug.-1886. okt./ 137 db.

Az irattárban őrzik az egyházi kurátorok jegyzőkönyveit, feljegyzéseit az esztendőnkénti kiadásokról, nagyobb munkálatokról. A jegyzőkönyveknek 1756. és 1768-ból egy-egy példánya maradt fenn, de 1770-től az 1860-as évek végéig folyamatosak.

Rövid templomtörténet

A református egyháztörténetírás - Györffy István nyomán - hosszú ideig úgy tartotta, hogy a Kunság jelentős részén csak a 16. századi reformáció teremtett egyházi életet.³ Nagykunságon végzett régészeti kutatások azonban jóval árnyaltabb képet mutatnak. Selmeczi László régészeti eredmények és az írott források alapján azt írja, hogy a 15. század végéig, "néhány kivételtől eltekintve, valamennyi szállásbirtokon felépült a templom".⁴ A Nagykunságon elsőként Fábián és Sebestyén vértanúk egyháza "körül lakó kunok szállásáról" tudunk 1389-ben,⁵ 1470-ből már a kenderesi, fegyverneki, bőli bánhalmi egyházak mellett a *kakati, kolbászszállási és hegyesbori* plébánosokról is szó esik.⁶

A török hatóság 1571-ben már csaknem minden településen talált templomot,⁷ és bár a keresztény vallás gyakorlását nem tiltotta, a templomépítést és csak

-
- 3 TÓTH Dezső: A Hevesnagykunsági egyházmegye múltja. I.köt. 1941. "... voltaképp a reformáció százada sem talált itt gyökeres kereszténységet, kivált ha hozzá vesszük, hogy még Mátyás király idejében is szivárogtak be újabb pogány kun csapatok területünkre.
 - 4 SELMECZI László: Régészeti-néprajzi tanulmányok a jászokról és a kunokról. Debrecen, 1992. - KECSKÉS Gyula: Püspökladány újkori története helyneveiben. Püspökladány, 1974. 166-167./ Karcag környékén több, valószínűleg Árpád-kori létesítésű templomról vannak adatok. 1390-ben említik először a mai Ágota halmon épített, Szent Ágota vértanú tiszteletére emelt egyházat, illetve annak helyét. GYÁRFÁS István: A jász-kunok története. III. köt. Szolnok, 1883. 373-375. Nem tudni, hogy a templom mikortól meddig állott fenn, de a 16. század első felében már a "puszta egyházának helyét" határpontként nevezik meg. Nagy-Kunság, 1879. júl. 6.: Rómer Flóris Karcagon. Szintén az Árpád-korban épülhetett a Kápolna halmon 1879-ben, katonai földmunkák során, előkerült templommaradvány. Az akkor Karcagra látogató Rómer Flóris azt állapította meg, hogy "a kápolna a tatárjárás előtti, vagy közvetlen utáni időből való." MAJOR Jenő: Karcag településtörténete és a városkép alakulása. In: Nagykunsági füzetek I. Karcag, 1974. 46-47., valamint TÓTH Albert: Szolnok megye tiszántúli területének kunhalmjai. In: ZOUNUK 3. Szolnok, 1988. 366.; Meg kell jegyeznünk, hogy a Kápolna halmot több írásban, tévesen a Kálvária - korábban Szőlős - halommal azonosítják. GYÖRFFY István: Kunhalmok és telephelyek a karcagi határban. In: GYÖRFFY István: Alföldi népelet. Bp. 1983. 265. - Az épületmaradványokat és a sírokat - mint említettük - Karcag határában, a Kápolna halomban találták meg /Horváth Pál alezredes vezetésével/ katonai földmunkákat végző katonák, a halmot ugyanis lőtér /céldomb/ számára megbontották. A helybeliek a későbbiekben "Céldombnak" nevezték el. Az írásos forrásokban sehol sem találtuk nyomát annak, hogy a Szőlős halmon valamiféle épületmaradványok lettek volna. A katolikus lakosság beköltözéséig /1769-1771/ szőlőskertek voltak itt. Később a halom szomszédságában épült fel a katolikus városrész, ekkor állították fel ide a keresztet, majd a 19. század elején a lélekharangot, az 1850-es években pedig a stációkat.
 - 5 GYÖRFFY György: A magyarországi kun társadalom a XIII-XIV. században. In: GYÖRFFY György: A magyarság keleti elemei. Bp. 1990. 290.
 - 6 GYÁRFÁS I.: 1883. III. köt. 290. - Hegyesbor a 16. századi összeírások szerint nem tartozott a Kunsághoz. A török idők alatt elpusztult. Határát 1745-től Karcag város bérelte, s több mint 100 éves bérlet után 1861-ben vásárolta meg.
 - 7 GYÖRFFY Lajos: Adatok az Alföld törökkori településtörténetéhez. Szolnok, 1956. A török összeírás szerint a kolbászszéki települések közül Telekszállás, Mórickaba, Csorba, Mesterszállás, Marjalaka, Ujszállás, Kisturgony, Móric, Orgondaszentmiklós, Tótturgony, Karcagujszállás, Kolbász, Kunhegyes, Bócsa, Fábianssebestyén, Asszonyszállás, Kápolnás, Kakat, Ködszállás, Magyarszállás községekben volt templom. Homokszállás, Póhamarán és Madarason nem írtak össze egyházat.

[legalábbis egy ideig] a meglévő épületek karbantartását, helyreállítását engedélyezte, a templomot és a papokat is megadóztatta.⁸

A másfél évtizedes háború után, a megromlott közbiztonság miatt, a nagykunsági falvak is létrehozták a parasztvármegye szervezetét,⁹ és megkezdték a települések, illetve a templomok erősítését.¹⁰ /Kunmadaras temploma pl. ebben az időben épült!¹¹

1669-ben Szabó János kapitány, Marjalakáról azt írja, hogy "mint Thúr városa a török-tatár járáskor magokat bekerítették, mint a végbeliek a nyílt ellenség ellen ..." ugyanakkor a prédálóktól "csak az maradt meg, amit vermekben, rejtekekben, templomokban előlök elrejtettek, úgyhogy az Istennek házai máig titkos házakká és kamrákká váltak." A túrkevek is mindenöket, "még csak egy marok búzajokat is a templomban tartják." ¹²

A 17. század végének háborúi elsöpörték a nagykunsági településeket. Az egri kamarai prefektúra összeírói 1699-ben, mindössze Karcagon és Madarason találtak lakosságot, a többi község helyét legtöbbször csak templomának romjai mutatták. ¹³ Ezek a templomromok tulajdonképpen az 1690-es évek végi és az 1711 utáni újjáépítésnek estek áldozatul, mert a lakosok a használható építőanyagot kitermelték és elhordták. Még 1773-ban, a karcagi katolikus templom építésénél is számba vették a mesterszállási és fábiánkai romokat, de a plébános kikocsizván a helyszínre, azt állapította meg, hogy "bár ezek téglából vannak, de alig telne ki több két szekérenél. Ezen csekélység nem érdemli meg a munkát." ¹⁴

8 ÁGOSTON Gábor: A szolnoki szandzsák 1591-92. évi összeírása. In: ZOUNUK 3. Szolnok, 1988. 233. - A község a templomok után egy forintot, a papok dzsizje-adót és vetéseik után tizedet fizettek.

9 ELEK György: A nagykunsági parasztvármegye a 17. században. In: Jászkunság 1992. 1.sz.

10 CSORBA Csaba: Település és erősítettség az Alföldön a török korban. In: Bajoni krónika. Bihamagyabajom, 1973. 59. KORMOS László: Kenderes története: 2. köt. Oklevéltár. Szolnok, 1979. 28. A Nagykunság könyvében már 1522-ből van adatunk a templom erősítésére. A kenderesi és kolbászi lakosok összetűzéséről készült vizsgálat során Kónya Kelemen kenderesi jobbágy azt vallja, hogy amikor a kunok "nagy sokasággal rohanták meg Kenderest ... ő előlük a temetőbe futott és onnan látta küzdelmeket ..." A nagyobb hódoltságai települések /pl. Mezőtúr és Debrecen/ már a 16. század végén emeltek egyszerűbb védműveket. Vratislav Mitrovicci Vencel viszontagságai. Bp. 1982. 244. Vratislav Mitrovicci Vencel 1596-ból megemlékezik arról, hogy a Duna-Tisza közén utazván "egy nagy magyar falu"-hoz érkeztek, "amelyet körös-körül árok övezett". Könyörgésükre a falubeliek "pallót vetettek át az árkon".

11 ÖTVÖS László: Templomok és prédikátorok. In: Madarasi krónika. Kunmadaras. 1986.

12 GYÁRFÁS I. 1885. IV.köt. 318-323.

13 GYÖRFFY István: Nagykunsági krónika. Karcag, 1984. 69. - Az 1699. évi kamarai összeírás szerint Karcagon, Asszonyszálláson, Orgondaszentmiklóson, Ködszálláson, Kápolnáson, Fábiánkán, Kolbászon, Marjalakán, Csorbán, Kunszentmártonban a még fennálló falak jelezték az egykori település helyét, ám ekkor már az asszonyszállási templom tégláiból a karcagújszállási templomot javítgatják.

14 SOÓS Imre: Az egri egyházmegyei plébániák történetének áttekintése. Bp. 1985. 273.

A régi karcagi templomról, annak méreteiről, építéséről nagyon kevés adatunk van. A török összeírás szerint 1571-ben már állott. A falu többszöri pusztulása és visszatelepülése után rendszeresen újjáépítették, és az egyházközség a 16. század végén már iskolát is fenntartott.¹⁵

A tizenöt éves háború alatt és a 17. század folyamán a település többször is elnéptelenedett, s temploma "gyakor esztendőök folyási alatt csupán a Vadak és Madarak lakó helyeivé tétetett ..." ¹⁶ A békésebb években anyagilag is megerősödött lakosság 1633-ban a templomhoz tornyot építtetett és a toronyba három évvel később egy harangot is öntetett Eperjesen. ¹⁷ Valószínűleg az 1670-es évek közepén emelték köré azt a téglafalat, amely az 1697. évi tatár rajtaütéskor megvédte a lakosság egy részét. ¹⁸

A régi templom "kőből" épült, de "kitsiny" volt és a tornya alacsony. ¹⁹ Amikor az 1720-as években ugrásszerűen megnövekedett a lakosság lélekszáma, az öreg templom kicsinek bizonyult, ezért 1726-ban Szeles János kecskeméti kőművessel az épület keleti oldalát kibővítették. ²⁰ Tíz esztendő múlva viszont, "jobban-jobban szaporodgálván a Nép: úgy hogy szorúlással az Isteni Tiszteletre a Templomban bé nem férkezhetvén csak nem körös környül béliől Karokat es építtetni" kényszerültek, ám az öreg épületen ekkor már a "tetejétől fogva szintén a fundamentom allyáig huszon négy vagy huszon öt nagyobb s kissebb átallyában való hasadások ... találtattak. Mellyekhez képest szüntelen való félelemben vala a fel gyülekű Nép, hogy a leirott romladozás miá az egész Templom egyszer összeomolván, a Népek végső romlást szerezne, mely okért is gyakorlatossággal, kivált Jelen Innepi és

15 ELEK György: A Gyröffy István Általános Iskola története /1712-1962/. In: Iskolánk története. Karcag, 1994. 11.

16 VARRÓ István: Sacri Ecclesiae Reformatae, in Oppido Privilegiato Karczag-uy-Szállása Inclyto Districti Majoris Cumaniae adjacente Verbo ex Spiritu Dei Collectae habiti Oratorii ... Rf. egyház irattára. Karcag. fol.2.

17 GYÁRFÁS I. 1885. IV. köt. 212-213.

18 Az alföldi települések óvatosságára jellemző, hogy a templomot a 18. században is igyekeztek kőfallal megerősíteni. Hódmezővásárhelyen pl. 1741-1742-ben emeltek lőréssel ellátott kerítést a ref. Ótemplom köré. - Hódmezővásárhely története. Szerk. NAGY István - SZIGETI János. Hódmezővásárhely, 1984. 369. -1765-ben a nagykunok arról panaszkodnak, hogy Almássy Pál nádori főkapitány megtiltotta Túrkevének, a templom köré tervezett kőfal felépítését. (Prot. ecclesiae 4. köt. fol. 7-17.) Karcagon 1738-ban határozza meg a tanács, hogy "A Templom kerítését renováltatni kellezik hantokkal." Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltár /Továbbiakban: SZML/ Karcag. Prot. 1736-1752. 1738. máj. 4.

19 Aggod János, Kenderesi Istvánné Bíró Kata és Szeles Pál vallomásai a ref. egyház anyakönyvében. 1. köt. 1763-1765.-ből.

20 Ref. egyház irattára Karcag. B.4. sz. 1726. máj.13. A szerződés szerint a mester egy öl fal felrakásáért két rhénes forintot kapott. A munkálatokat a közösség kölcsönéből és a kocsmák árendáiból fedezte. - Uo. 1729. febr. 14.

Vasárnapi Napokon ... a` Templom kerítésében csak a` Pusztá Ég alatt kéntelenítették az Isteni Tiszteletet véghez vinni.²¹

A gyülekezet és a város elöljárósága 1742-ben határozta el, hogy a tarthatatlan állapoton segíteni kell, ²² a következő év tavaszán az országos tilalom ellenére templomépítéshez fogtak. Ősre a föld színéig hozták az alapokat, 1744-ben már jócskán fennállottak a falak, amikor az Invalidus Ház adminisztrátora, Gosztonyi István, megérkezvén a városba, leállította a munkálatokat. ²³ Ezzel kezdődött

21. VARRÓ István, fol. 3-4.

22. VARRÓ István, fol. 4-5. 1742-ben "nagy Számú Téglákat, ahoz értő Mester emberekkel vettettetvén, égettetvén, Szükséges Meszet, Fát Vasat ottan-ottan meg szerevén végezetre Ns. Szabad Királyi Debretzen Városában lévő Kőműves Mester Csermák Venczel Urammal a` fel tett Munkának Mívelésére meg is egyeztenek, minden öl kő-rakásért három-három Rhénes forintokban és Búza, s.v. Sertés, Vaj képz pénzzen fellüül való Szerzésben és a` Munkás Legények étellel `s bizonyos itallal való gazdálkodásában."

23 VARRÓ István. fol. 5-6. A tiltott építkezésről felvett jegyzőkönyv, amely a karcagi elöljárók vallomásait rögzítette, több értékes adatot is megőrzött. Prot. Ecclesiae Ref. Kardszag. I. fol. II./ Az 1742. okt. 28-án !?! kelt jegyzőkönyvben Nagy János karcagi lakos azt vallja, hogy "Senkinek tanácsával és hírvél nem esett ezen Városban lévő toronnak magossabban égett téglákból való rakása, hanem az Tanácsnak és közönséges Lakosoknak meg egyezett akarattiyokból építettet fel magossabban, mint annak előtte volt, azon okból is, hogy az Városnak szándéka lévén az toronyban órát helyhezetni, de legkiváltképpen azon okból is, hogy az előtti Torony igen alacson lévén, az harang szó minden fele az Városban éppen nem hallatott ... Debretzenben Lakozó Venczel Kőműves Mester építi azon toronyt, akivel közönségesen a Tanács alkudott munkájáért, jóllehet három forintokat kérvén öléül, de még tellyességgel az alkunak vége nem szakadott, mint hogy az Torony még /hefejezve/ nincsen." A feltett kérdésekre valamennyi kihallgatott előljáró ezt vallja, mindössze Sütő András főbíró egészíti ki a vallomását: "Jóllehet, hogy a Fges Udvarnak kegmes Resolútióit tutták, hogy abbéli Templomok in. Status quo maradgyanak ne építessenek és ne újítottanak, de mivel más szomszéd Vrgyében hasonló épületeket elkövettek ezekis azokra nézve cselektették."

Az engedélyek megszerzése, és a tekintélyes büntetés lefizetése után, /vagy talán már közben/ folytatódak a munkálatok. Bírák úrek 1746-ban már arról számolhattak be, hogy a templomot "úgy annyira meg építettük, hogy csak ahoz kellendő és illendő karok, Székek és ablakok híjával vagyon, de tellyes szándékkal azon vagyunk, hogy ezen fogyatkozásokat is meg építessük." Végülis 1755-ben készült el a templom. A falakat Csermák Venczel debreceni kőműves rakta, a tetőszerkezetet Lőrinc nevezetű szolnoki ács készítette, a templomi padokat, a karokat Asztalos /Bagi/ Gergely és Mihály kisújszállási ácsok faragták. A vasmunkát az 1745-ben Karcagra költözött Rimaszombati testvérek, János és Sámuel készítették el, a város első toronyórája szintén az ő munkájukat dicsérte. A templom körüli fakerítést 1754-55-ben Gőz István madarasi ácsmester állította fel. (Karcagújszállásán tehát ebben az időben még nem élt, hasonló nagy munkákhoz is értő, megbízható iparos.)

Korábban úgy véltük, hogy a régi, téglafállal körülvett templom alapjaira épült rá a későbbi évszázadokban /1743-1755 és 1793-1798/ a ma látható épület. Varró István néhány sora viszont megfontolásra késztet. Az 1744. évi tiltó parancs után ugyanis így kesereg: "A` fel tett Projectumok közöttül melyiket válasszad leghasznosabbnak szomorú Ekklesia? Még a` romladosásban való Templom fenn áll, abban az Isteni Tisztelet gyakoroltatik ..." Az építkezés megkezdésével tehát a régi épületet nem bontották le. Ekkor az új alapok már elkészültek, vagyis templomaink nem épülhettek egymásra. 1793-ban viszont "A` Templomnak való hely meg nézetetett, mely is akképpen határozatott, hogy a` Templom a` Janovits Mihály Kereskedő Bóltjának és azt meg előző épületeknek sorjába ... az úttzára hagyattasson, hosszára a` mostani Templomra dülvén ...". (Ez a helymeghatározás a jelenlegi Horváth Ferenc utca, Madarasi út és Táncsics krt. által bezárt hatalmas háromszög alakú területet jelölheti.) A közösség viszont más véleményen volt, mert egy hét múlva már azt határozzák, hogy "a` Templom helye a` mostani régi Templomunk helyére méretessen ..." /SZML Karcag, Prot. 1793. júli. 17. és júli. 25./ A mai református templom tehát nem a 16. századi épület helyén áll.

meg - az akkoriban érelődő redemptiós tárgyalások mellett - Varró István uram "vizontagságos kilincselése" Bécsben a világi és egyházi hivataloknál. Hosszú instanciázás után, 1755-ben készült el a templom véglegesen.

Bár a református egyházközsegeket az 1760-as években is igyekeztek jogaikban illetve vallásuk gyakorlásában korlátozni.,²⁴ a karcagi református templom 1763-ban új zsindeletet, 1765-ben új harangot kapott.²⁵

Alig harmincöt évvel a felszentelés után, súlyos gondok jelentkeztek. A kiküldött /szenátorokból és mesteremberekből álló/ deputáció azt jelentette a tanácsnak, hogy "a` Templom Bólthajtása olly veszedelemben van, hogy félő, hogy le szakad és meg sirathatatlan károkot okozhat: Arra nézve tölgy fa gerendákkal addig is míg újj Templom építhetne, és Srófos vasakkal hogy meg erősítsen a` bólthajtás meg határozatott."²⁶ E kényszerű megoldásra az 1790. évi aszályosság okozta inséges idő szorította rá a tanácsot. Az iratokból úgy tűnik, hogy még két esztendő elmúltával sem ítélték megfelelőnek a lakosság anyagi helyzetét egy ilyen nagy munka elvégzésére, de az egyházi vezetők 1793 februárjában azzal a kéréssel fordultak az előjárókhhoz, hogy az építkezéshez összegyűjtött pénz kezelésére felügyelőt delegáljanak.²⁷ Nem volt mit tenni, innét már a város vezetői vették kézbe az ügyeket. Legelőbb is - tájékozódás végett - információt kértek a túri és a kisújszállási gyülekezetektől, amelyek nem sokkal előbb építettek új templomot. /A mezőtúri templomot a pesti Hakker József, a kisújszállásit a gyöngyösi Rabl Károly építőmester építette./ Március elején megérkeztek a válaszok.²⁸ Ezek mérlegelésével március elején megszületik a határozat: "Meg gondoltván a` népnek sokasága ugy gondolkodik mind a` Ns Tanáts

24 A Nagykun Kerületben Almásy Pál, nádori főkapitány lépett fel a református községek ellen. 1765-ben pl. megiltotta, hogy a türkevek a templomukat kőfállal erősítsék meg /lásd: 18. sz. jegyzet/ Karcagon ugyanebben az évben levetette "az ujj Harangot", amelyet a helybéliek próbára két oszlopra /a templomuk mellé/ fel tettek." Szintén Karcagon folyt le az a per, amely a karcagiak által inzultált törökszentmiklósi plébános feljelentésére indult, s melynek következtében Karcagtól a katolikus jászok lakta Kunszentmártonba telepítették át a kerületi börtönt és a törvényszéket. (Prot. Ecclesiae Refomatae Kartzagujszállásiensis 2. az ügyben felvett jegyzőkönyv és tanúvallomások. 1766. ápr.16.)

Bizonyára ezért is kapta Almásy úr az 1760-as években azt a pasquillust, amelyben - tán a legenyhébb kifejezéssel is - "Istentelen Nadálynak" nevezik. Külömb-külömb féle jó és rossz szagú virágokkal telyes kert. - Bp. 1989. 184-187.

25 A tető rendbetételére 1763. május 29-én Orbán Mihály "Derecske Várossában Lakos Áts Mester"-t fogadták meg, aki 240 forint készpénzt, 6 köböl búzát, 6 köböl árpát, 5 pár kordován csizmát, 4 rőf "Padvai" posztót kapott, legényeinek naponta /fejenként/ két icce bort és egy poltura ára pálinkát fizetett a város. (Prot. Ecclesiae Ref. I. fol. 115.)

26. Ref. Egyház irattára. B 56. sz. - A meggyengült boltíveket 1790 nyarán 1329 font vas felhasználásával alkalmilag megerősítették.

27. SZML Karcag Prot. 1793. febr. 7

28. Az említett egyházközségek válasza szerint:

1. Az Turi Templomra ment az Toromnyal edgyütt Téglá Nro 1285100 egy millio kétszáz nyoltcvan öt ezer Száz
2. Mész Kivántatott hozzá 2000 két ezer köből
3. Rosnyai Pinka Györgytől vettek 8 fityával 164 mázsa vasat

mind Lakos uraimék, hogy itten szinte olyan nagy Templom kellekik valamint Túron vagyon, azért meg határozatitak, hogy az építendő Templomnak hosszúsága 24,

28. sz. jelzet folytatása

4. Az Kőműves Maistemek fizettek az Torony fel állításáért ... 3827 flovak
5. Az Újhelyi Kő faragotol termés követ alkuttak sucjat négy garassával került 726 flovakba
6. Ismét az Templom Köröllötire Termés követ hozattak mely került 561 flovakba.
7. Katedra Termés Kőből került 700 flovakba.
8. Az torony vértelkejeire, az karok Könyöklőjére és Czinterem kerületire Termés követ vévén ment az Árra 317 Rftokra. Ha az ember az Termés köveket maga szállittatya az Tiszára és le, felinyi Költséssel meg éri az ember a Kővet.
9. A Templom 5 ajtaiért s ablak ramakért fizettek az asztalosnak 327 fr 30. xr.
10. Pest Vármegyei Szelei Mozes Zsidonak az rostélyokért fontyanak felét 24, felét 27. Krajzarjaval amit van fizettek 558 flovak.
11. Ugyan ennek az ablakokért 295 fr.
12. Templombeli székekért 825 flovak.
13. Közönséges Költség melly uti Költséget Nap számos fizetését lehet érteni /megy/ 4400 flovak.
14. Az Kőműves Úrnak Hakker Jósefinek az Kőműves Munkáért, és az Tetejéért mellyhez mindent fát, zindelyt, Létzet s valami hozzá kívántatott maga adott, fizettek alku szerént summassan 8850 flovak.
15. Czinteremért, melly az alku kívül volt, állás fákért és Deszkákért ugyan az kőműves Májsztemak fizettek 1459 ft. Került az Templom summassan 30.000 Harminez ezer forintok, a templomnak az hossza 24 öl, Szélessége 12 öl."

A Kisújszállási templom költségei a következők voltak:

1. Téglá ment reá Nro. 722000 Hét Száz Huszonkét ezer.
2. Mész ment reá 1021 Kőből.
3. Vas Kívántatott, mellyet Berzéti Lakos Takátz Andrástól vettek 141 Mázsa 38 font.
4. Létz Szeget vettek hozzá 31800.
5. Sindely Szeg vevődött 359470.
6. Fenyő Szál 663
7. Tölgy fa 237
8. Deszka 1816 Szál
9. Létz 1450 darab
10. Sindelly 170700

Igy Specificáltatik

	fr	xr
1. Téglá, Kő, Mész	3163	03
2. Vas félék	1403	41
3. Fa, Deszka, Létz, Sindely	2932	50
4. Kőművesnek	2860	
5. Vecturak	275	50
6. Áts Munka	522	55
7. Kováts Munka	267	38
8. Manualistakk	114	56
9. Közönséges munka	1476	50
10. Viaticum	14	03
11. Asztalos munka	193	
12. Lakatos munka	66	27
13. Kő Faragás	375	30
14. Ablakokért	398	12
15. Rostély	401	11
Summa:	14466 fr	06 xr

Ref. egyház irattára B. 65. sz.

Szélessége pedig 12 öl legyen; minthogy pedig a` Gyöngyösi Építő Mester Rábel Ur a` ki a` Kisujjszállási Templomot építette a köz tapasztalás szerént mind jó féle, mind engedelmes ember, hogy ezért ezen építtetés eránt, mostan leg közelebb Jász Berényben menvén", Varró János úr keresse fel az építőmester Gyöngyösön és nyerve meg Karcag városának. ²⁹ Július közepén a város előljárói Illéssy János nagykun kapitány és Rábl Károly jelenlétében úgy határoztak, hogy az új templom "hosszasságának belső világa 26., szélessége pedig 10 öl 4 suk legyen ... kő rakásának egynes fala, a` pádimentumtól számlálva hét öl magasságú legyen ... a` torony alatt való ajtót is hozzá számlálván 4 ajtó hagyattasson ... a kő rakásnak szélessége négy suknyi legyen ... a Torony ... a Templomnak úttza felől való végire Észak felől hagyasson ... kő rakásának magossága a pádimentumtól számlálván 16 öltre, belső világa 1 4/6, a` harang lábaknál pedig 2 1/6 öltre, kő rakásának szélessége pedig 5 1/6 Sukra hagyasson." Árajánlatot kértek még arról is, hogy a toronytető befedése mennyibe kerülne. Rábl válasza szerint a zindelyezés 500, a bádoffedés 1300, a réz 2000 forint lenne. Legvégül megalkudtak, s Rábl úr az egész munkát 5200 Rftért elvállalta. ³⁰ A mester egyhét múlva már el is kezdte volna a fundamentum kiásatását és lerakását, de a lakosság egy része a régi helyére szerette volna építtetni a templomot. A tanács fontolóra vette a kérdést és a többségnek engedve az épület a régi helyére került vissza. ³¹

A munkálatok az egész 1793. évben szerencsésen folytatódtak, s 1794 nyarán már a tetőszerkezet elkészítésére szerződnek meg Gőz István karcagi áccsal. ³² A munkák sikerén felbuzdulva a tanács egy új városháza, a görög kereskedők saját templom építése után kérelmeztek. Az említett épületek tervezésére és kivitelezésére Rábl Károlyt kérték fel. ³³ A nyár azonban az 1790. évihez hasonló, súlyos aszályal köszönt be. ³⁴ Úgy tűnt, hogy az 1794. év még különösebb problémák nélkül ért véget - a lakosok más vidékre szegődtek részesaratónak, a jószágot bérelt legelőkre

29. SZML Karcag. Prot. 1793. márc.1.

30. SZML Karcag. Prot. 1793. júl. 17.

31. Lásd: 23. sz. jegyzet.

32. SZML Karcag. Prot. 1794. jún. 29. - Gőz István a tetőszék felállításáért és a zindelyezésért 550 ft készpént kapott. A város étellel, kenyérrel és egy akó pálinkával látta el a keze alatt dolgozó segédekét.

33. SZML Karcag. Prot. 1794. 161. sz. - " Minden épületekre, de leg fő képpen az Archivumnak bátorságára nézve, melly most a leg félelmesebb állapotban vagyon, szükséges lévén rövid időn belül ezen Épületet fel állítani ..." - Az új városháza azonban csak jóval később valósulhatott meg. A tanács 1798. április 13-án rendelkezik arról, hogy az építendő városházához százezer téglát vettessenek. (SZML Karcag. Prot. 1798. 315.sz.) Pálfi István téglavető a téglák ezréért 7 márvást, huszonötezerétől három véka búzát kap úgy, hogy a város asztalt, formát, "Téglavető homokot, égetni való matériát" és segítségül a ki- és berakáshoz, embereket ad.

A görögök 1794. július 6-án kérek téglavető helyet. Templomuk a következő esztendőben, 9150.-ft ráfordítással épült fel. (SZML Karcag, Prot. 1794. júl. 6. 269.)

34. Erről lásd: SZABÓ Lajos: Aszály a Nagykunságban a XVIII. század végén. In: ZOUNUK 6. Szolnok, 1991. 99-112.

hajtották.³⁵ A nehezülő életkörülmények ellenére sincs fennakadás az építkezésben, bár az aszály országos voltát mutatja az elszámolás 1794. október 17-én kelt bejegyzése: "8. darab 12 öles Tölgy Fa Gerendák a` Víz nem léte miatt a` Latortza parton maradván, azonban azokra mulhatatlanul szükség lévén a` Tiszára Tengejen való szállításokért fizetett 130 fr. A következő év elején már sűrűsödni látszanak a gondok, mert a város a "Szűkölködő lakosok fel segéllése végett", 2000 fr kölcsönt vesz fel Nemzetes Vitézlő Szombati Istvántól, Debrecen város főbírájától.³⁶ Az egyébként tekintélyes összeg hamar elfogy, s néhány hét múlva, mivel a "Szűkölködő Lakosok, hogy soknak utolsó szükségre, vagy éppen éhel halásra való jutásoktól is félni ne lehetne" újabb - ezúttal 4000 forintnyi - kölcsön felvételén fáradoznak.³⁷ Májusban kiürül a templomi kassza is, és mert "az ajánlásokat, főként pedig azon Cassának kint lévő adósságait a` költsönözők a` szűk idő miatt bé nem adják, azonban a` fedelezésnek félbe lételéhez képest most el nem lehetvén hagyatni a munkát", 1000 forintot kölcsönöznek a tiszaroffi Borbély Mihály szolgabírótól.³⁸ Ilyen módon a munka folytatódhat, s még májusban helyére emelik a toronygombot is.³⁹ 1796-ban már csak az ácsok és az asztalosok dolgoznak. Oláh György és Kálmán Péter ácsmesterek lezsindelyezik a tornyot, megépítik a haranglábakat, a belső lépcsőket és a karzatot.⁴⁰ 1796-97 telén befejeződnek az ács munkák, Zettz Mihály /eredetileg debreceni, később Karcagra költözött/ asztalos elkészíti a belső munkákat /ajtók, ablakok, padok stb./. ⁴¹ Néhány kisebb munka áthúzódott ugyan a következő évre, de az új templomot 1797 november

35. SZML Karcag. Prot. 1794. aug. 16.306. sz.

36. SZML Karcag. Prot. 1795. jan. 14. 16.sz.

37. SZML Karcag. Prot. 1795. 55.sz. - Végül is a kisújszállási Pap Istvántól 1000 ft, Dékány Benedek debreceni lakostól 700 ft, kölcsönt vesznek fel. 1795. márc. 28-án a kerületi gyűlés 1000 kila búzát és 400 kila árpát biztosít az állami gabonakölcsönből. Az ígért mennyiség május 2-án érkezik meg.

38. SZML Karcag. Prot. 1795. máj. 15. 346. sz.

39. Ref. egyház irattára. B. 348. sz. - Az 1862-ben, a torony gombjába helyezett irat szerint ez 1795. május 17-én történt meg.

40. SZML Karcag. Prot. 1796. jún. 5. és 1797. jan. 9.

41. Az építkezéseken nemcsak a mesterek, segédek és a napszámosok dolgoztak. A gazdák - közmunkában - átlagosan 5-6 napot gyalog ill. szekeres napszámot teljesítettek: homokot, követ, meszet, téglát fuvaroztak vagy a templom körül segítettek. (Az építkezésnek egyébként két halottja lett. 1794. nov. 29-én Szabó György - 48 éves - "az Ujj Templomban dolgozván az tsiga le szakadt `s agyon ütötte, különösen jó és kegyes emberek tartatott." 1795. szept. 23-án Bazsó András - 8 éves - "a` Templomnál hordván a téglát, mikor a` Meszet hordók előtt ki akart volna témi, olyan deszkára lépett, a mely vele edgyütt le esett, a mindgyárt meg holt. / Ref. egyház anyakönyvei: Halálózások.)

Jelentős volt a lakosok anyagi áldozatvállalása is.

A tizedesek 1796-ban készült kimutatása szerint /Ref. egyház irattára: jelzet nélkül./

	Felajánlások	Teljesítések
1. tized 195 gazda	1103 ft 04 xr	891 ft 09 xr
2. tized 180 gazda	874 ft 31 xr	678 ft 15 xr
3. tized 217 gazda	959 ft 46 xr	676 ft 28 1/2 xr

5-én ünnepélyes külsőségek között, kerületi és a szomszéd vármegyei tisztviselők jelenlétében felszentelték. ⁴²

Végezetül álljon itt egy rövid statisztika, pusztán az érdekesség kedvéért. A templomhoz /két debreceni és egy karcagi téglavetővel/ összesen 1.221.300 darab téglát vettek. Felhasználtak még 1711 köből meszet, 109,5 mázsa vasat, 235.950 db különféle szegyet, 759 db fenyő- és tölgygerendát, 2161 db deszkát, 3000 db lécet, 211.000 zsindelet.

Az építkezéshez szükséges anyagokat általában igen messzi vidékről kellett beszerezniük, hiszen egyedül a téglakészült helyben. A vasat a túri vásárban és a pelsőci vashámban szereztek be, a fafélések származási helye Poroszló, Tarpa, Csomonya, Túrkevi, Feketebátor, 'Erdőhát', 'Máramaros', Pest, Várad, Magyarvalk, Debrecen; meszet Czétkéről, Kőaljáról, Nagykérről, terméskövet Keresztúrról, Mádról, Sájról szereztek be. /A munkálatokban "érintett" vidékekről lásd a mellékelt térképet!/
A költségeknek 34 %-át a templomi kasszából, 36 %-át a lakosok felajánlásaiból fedezték. A 17.458 Ft 02 xr-nyi kiadás legnagyobb tétele a kőműves munkadíja, az egész összeg 26 %-a; a kő, mészvásárlás, téglavetőtés a teljes összeg 22 %-át, a vasfélék beszerzése 9 %-át vitte el. Ezekhez képest hatalmas összeg a fafélésekre fordított pénz, az összes kiadás 21 %-a. A munkabérek között messze legmagasabb a kőműves tiszteletdíja, ezt követi 9 %-kal a "közönséges"-nek nevezett tétel. A többi munkabér mind alatta marad az öt százalékknak. Megfigyelhető, hogy míg az 1743-1755. évi építkezésen jószerivel /a lakatos rimaszombatiakon kívül/ csak idegenek dolgoztak, 1793-1798-ban a két debreceni téglavetőn, a gyöngyösi Rábl Károlyon /és legényein/, az üvegesen kívül minden egyéb szakmunkát karcagi iparosok végeztek. Úgy tűnik, hogy a differenciálódó redemptus-irredemptus társadalom egyes tagjainak, a földművelés mellett más megélhetési lehetőség után kellett néznie. /Csak megemlítjük, hogy Kálmán Péter ácsmester, a karcagi Kálmán-család leszármazottja, tehát nemesember volt./

41. sz. jelzet folytatása

4. tized 249 gazda	1207 ft 28 xr	916 ft 32 1/2 xr
5. tized 264 gazda	1467 ft 33 xr	1129 ft 04 xr
6. tized 246 gazda	1251 ft 18 xr	836 ft 22 1/2 xr
Összesen:	6863 ft 06 xr	5127 ft

A tizedek a vállalt kötelezettségeket mintegy 75 %-ban teljesítették.

42. A felszentelés alkalmával tíz fiú és egy leánygyermeket kereszteltek meg. A kereszt szülők között Illéssy János, Átsi Péter, Latzka János, Latzka Ferenc (valamennyien egyházi és világi előljárók) nevét is megtaláljuk. A keresztelési anyakönyv még megjegyzi: "Ezeknek (a keresztelteknek) tíze férfi gyermekek és tsak egy leány. Ez tsak történetből esett. Feljegyeztem azért, hogy a következő /kor ezt valamit mostani nevétséges vagy babonás szokásává a` mostani uraknak ne magyarázza."

Ha figyelembe vesszük a templomépítést megelőző időszak főbb történéseit, az 1785-86. évi bácskai kiköltözést, a Mirhó-gát 1785-87. évi munkálatait, az 1788-1789 évi háborús időszak terheit, az 1790-1791. és 1794-95. évi szűk esztendőket, elismeréssel kell gondolnunk a kunsági lakosságra, hogy ezek után is vállalta az építkezés költségeit. Sőt az 1798-tól beköszöntő és egyre érezhetőbb háborús korszak ellenére is újabb beruházások: új városháza építése /1799/, a Zádor-híd építése /1809/, a református iskola építése /1813-1818/ valósultak meg. A 18-19. század fordulója körüli éveket tehát - várostörténeti szempontból - kiemelkedő időszaknak tekinthetjük.

**A` Kardszagi Templom építéséről való számadása az alól irtt Templom-Birónak
1793dik Esztendőbeli Aprilisnek 24dik Napjától fogva
1798dikbeli Martius utolsó Napjáig.**

Perceptió Cassa Remanentiából

A` Templom pénze külön választván az Ekklésia több Jövedelmeitől, azt rész szerént kész pénzbe, rész szerént Contractusokon, ugymint paratis 2455 fr 22 6/8 xr, Contactusokon 4387 forintot által vette Curator Sós Mihály Uramtól 6842 fr 22 6/8 xr

Ajánlásból

Munkába vétetvén a` Templom Építése, a` Lakosok jó tettzésekből bizonyos Summákat és Naturálékat, vagy Lábás Jóságokat ajánlottak azok Laistromba iratván, a` kész pénzbeli ajánlás exurgált 6863 fr 40 xr

Némely ajánlott Jóságból, némelyeknek pedig a` kész pénz ajánláson túl lett fizetésekből jött be 330 fr 10 xr
Summa: 7193 fr 50 xr

Interesekből

A` Templomnak kinn lévő Capitalissaitól Interresre szedett be első Manuáléja szerént 179 fr 10 4/8 xr
Hivatala alatt betegségbe esvén a` Számadó, először Interinalis Templom Birónak tétetett Láposi József Uram, de ő Kigyelme Közönséges Hivatala miatt azt nem fojtathatván, tétetett Kerekes István Uram. Az első, Interesekből semmit sem vett bé, a második pedig percipiált számadása szerént 36 fr 31 xr

Ismét maga a Számadó vett bé 2dik Manuáléja szerint

295 fr 31 xr

Summa: 511 fr 12 4/8 xr

Itt meg kell jegyezni, Mivel ezen két Interinális számadó alább is gyakran elő fordul, hogy az előjáróság által úgy határozatván meg, hogy az egész Templom Számadás egy Continuátióba mennyen és a principiális Számadó armasoknak perceptumit bé végye, Erogátumit ki tégye, mindazok alább is fognak inducáltatni, az Interinálisok Számadásainak bizonyítása mellett: Azomba a mit azok a Contractusokra mint Capitálist bé vettek, úgy az ajánló Laistromra, azt különösen nem fogja a Számadó Perceptumba tenni, mivel már sub l. 2. egészen bé tette, úgy azoknak Cassa Remanentiájokat sem, mert azok a bé tett, s teendő Perceptumokba fekszenek.

Testamentumokból, és Különösen Jó-akaratokból

Egy valaki ajándékozott

17 xr

Tekéntetes Heves Vármegye a Szomszéd T. Vármegyék által a Mirhó Gát töltéséért oda fizetett pénzből a Nagy Kunság Rátáját kézhez adván, abból a Kardszag része is ki adatott, mellyből a pápista Lakosok ki elégítettvén, a Református lakosok a magok Jussát a Templom számára hagyták, melyet Elek János Uramtól fel vett

588 fr 01 xr

Sós István Testamentuma szerint Örsi Györgytől vett fel

4 fr 30 xr

A Szöllős Kertekbeli némely szükségtelen Düllő Utak rectificáltatván, azok az ott Szöllőt bírónak el osztattak,

melyeknek árát ide ajándékozták, egy ízbe vett be

49 fr 56 xr

Láposi József Interinális Templom Bíró által vett fel némelyektől

jó akaratokból szám adása szerint

40 fr 19 xr

Kerekes István Templom Bíró által hasonlókbel

47 fr 27 xr

Kisújszállási Bíró Pap István Uram ajándékozott

1 fr

H. Kis Mihály fent meg magyarázott Szöllős Kertbeli Düllőért adott

17 xr

Bézi Mihály Uram adott vólt a Templomnak egy Üszöt mely most harmadfű korában el adatván 13 for 36 xr az ajánlás

Laistromba iratott Restantiájába, a többi itt percipiáltatik

11 fr 58 xr

1796. márc. 20. Szigeti Gábor Uram ajándékozott

4 fr 30 xr

Madarasi Kováts Mihályné Olá Erzsébet adott

egy Tinót, mely el adatván jött bé

12 fr 51 xr

1796. ápr. 10. Örsi Pál Kis Kertbeli Gazda Düllő Utak

árából adott

7 fr

1796. ápr. 29. B. Hajdú János ajándékozott

27 xr

1796. máj.3.	Kisujjszállási Papp István Uram Láposi Úr által küldött	3 fr
1796. máj.18.	Törő János ajándékozott	3 fr 3 xr
1796. jun.5.	Kálmán Sámuel Úr ajándékozott	23 fr 33 xr
1796. jul. 13.	Bárándi Nagy István Uram ajándékozott	2 fr
1796. jul..16.	Balaskó György ajándékozott	4 fr
1796. aug.21.	Nagy Bálintné és Főző Mihály egy bika Borjut adtak vólt ezen tzelra, mellyek még Elek János Uram Várod Gazdaságában a Városnak által adattak: azoknak árát Város Gazda Szabó András Uram most fizette ki	70 fr
1796. szept.7.	Kotsis István Szüillőbéli Düillőért adott	1 fr 42 xr
1796. szept.18.	Györfi Péter ajándékozott	1 fr
1796. okt. 21.	Egy valaki ajándékozott	30 xr
1796. nov. 5.	Nagy Gy. Sámuel ajándékozott	1 fr
1796. nov.13.	L.Nagy János ajándékozott	2 fr
1796. nov.25.	Szalai Ádám	2 fr
1796. nov.25.	Egy kevi Lakos	3 xr
1796. dec. 15.	Egy valaki	5 xr
1796. dec. 15.	Túri Lakos Mezei János	4 fr 30 xr
1797. jan.11.	Bényei János	20 xr
1797. febr.9.	Mándoki Mihály	1 fr
1797. márc.4.	Egy Valaki ajándékozott	4 xr
1797. máj.4.	Sipos Mihályné	2 fr
1797. máj. 27.	Latzka Ferentz	4 fr
1797. máj. 27.	Katsó Márton	30 xr
1797. máj.28.	I. Kis István	1 fr
1797. máj.28.	Tasnádi János	1 fr
1797. máj.29.	Kenéz János Örsi Pál szolgálja	2 fr 16 xr
1797. jun.5.	Bárándi Nagy István Uram	2 fr 16 xr
1797. jun.14.	Dobár János	14 xr
1797. jul. 30.	Ig. Kováts István	1 fr 42 xr
1797. aug.6.	Kotsis András	3 fr 15 xr
1797. aug.14.	Kisujjszállási Pap István Uram	4 fr 30 xr
1797. aug.14.	Debretzeni János	2 fr
1797. aug.14.	Gőz István egy borjút adott vólt, mely meg nevedvén el adatott	25 fr
1797. aug.14.	Latzka János Fiscális Úr ajándékozott	2 fr 16 xr
1797. okt.3.	Kerekes Sámuel	2 fr 07 4/8 xr
1797. okt.16.	Karászi Mihály	4 fr 30 xr
1797. okt.17.	M.Nagy Bálintné	30 xr
1797. okt.17.	K.Nagy István	1 fr
1797. okt.20.	Czakó István	2 fr
1797. okt.28.	Cs.Kovács János Juhából vett be	2 fr 07 xr
1797. okt.30.	Tasnádi János adott	3 fr

1797. okt.31.	L.Nagy András	1 fr
1797. nov.6.	Király Ferentz Juhából vett bé	4 fr 54 xr
1797. nov.16.	Kis Kováts Pétertől egy Juh árát	1 fr 57 xr
1797. dec.10.	Csobány István adott	6 fr 40 xr
1797. dec.10.	Szűts Ferentz	1 fr
1798. jan. 4.	K. Sánta Istvánné	14 xr
	Kun István adott	34 fr
	Csőregh Ferentz	1 fr
	Summa:	972 fr 55 4/8 xr

Perceptio Költsön fel vett Pénzből

	Láposi József Interinális Templom Bíró által költsön pénzt vett fel	135 fr
	Kerekes István által	2000 fr
	Maga vett fel Csokai Mihálytól	85 fr
1796. ápr.3.	Idősb Csőreg Benedektől	1000 fr
1796. máj.6.	Özv. Tóth Györgynétől	500 fr
	Summa:	3720 fr

Külömb külömb féléből

	Az előljáróság rendelése szerint az Ekklesiának különös Cassájából assignáltatott a` Templom szükségére, melyet Curator Kátai Mihály Uramtól által vett	203 fr 34 4/8 xr
	Az Ekklesia Földje némely Lakosoknak Tengeri alá osztatván fel vett abból	79 fr 25 xr
	Vett vólt a` Templom pénzből két kis ökröt 48 Vonás Forinton és tsak hamar eladta 66. Vforinton, lett rajta nyereség	15 fr 18 xr
	Kőműves Legényeknek az Ekklesia Búzájából sült Kenyeret adván, vett bé	11 fr 16 xr
	Kerekes István Uram által hasonlókból	13 fr 21 xr
	Láposi József Interinális Templom Bíró által külömb külömb féléből vett bé	21 fr 15 xr
	Kerekes István által	1 fr 41 xr
	Egy Erszénybe találtatott pénz	40 xr
	Kerekes István Uramnál számadásakor ki jött Superstumot?! által vette	2 fr 35 4/8 xr
1796. ápr.19.	Kőművesektől kenyérért vett fel	1 fr 42 xr
1796. máj.18.	Kőművesektől kenyérért	55 xr
1796. aug.6.	Fákkal a` Tiszán hozott egy Csónakot el adott	1 fr 08 xr
1796. nov.19.	A Görök Ekklesiánál Pittz Péter és Latzka János Kő-allyai Mész Égetőknek 50 Forintya azért tartozván le, hogy az alkudott Meszet el nem hozták, abból az előljáróság	

	parantsolattyára ki adatott azoknak 30. forint, a` többit pedig most Pap István Görög Curátor a` Számadónak bé számlálta	20 fr
1797. febr. 19.	Egy kis Gyenge Borjúért Német Istvántúl	1 fr 25 xr
1797. márc. 10.	Sólt. Nagy Istvántól a` Lova árából	02 xr
1797. ápr. 28.	T. Átsi Úrnak el adott 8000. meg maradt Téglát	24 fr
1797. ápr. 17.	Curátor Kátai Mihály Úr adott az Ekklésia Cassájából a` Templom segítségére	30 fr
1797. máj. 17.	Ugyan onnan Szál fákra vett fel	34 fr
1797. szept. 24.	A` Templom ki maradt Nagy Tölgy gerendákat a` 3dik Tizedbeli Gazdaság Kútnak meg vette	40 fr
1798. jan. 8.	Kunhegyesi Templomhoz adott 156 fontnyi Vas kapsot	12 fr 28 xr
1798. jan. 31.	A` Városnak adott 150 font Vasat per 4 xr	10 fr
1798. jan. 31.	A` Pápista Templomhoz adott ótska Zsindely Szegeket, és egynehány Zsindelyt	7 fr 24 xr
	A` Templom munkája körül esett darab fákból Deszkákból, Vasból` s.a.t. vett bé	226 fr 52 4/8 xr
	Summa:	759 fr 03 xr

Erogatio Kő, Mész, Téglára

	Szilágyi Mihály Debretzeni Téglá Vetőnek 435.000 Téglá vetésért per partes fizetett	818 fr
	Pálfí István Téglá vetőnek 647.400 Tégláért	975 fr 36 xr
1792. nov. 6.	Szilágyi Mihály Téglavető 27 font Só árát per 4 xr ki fizette	1 fr 05 xr
1792. nov. 9.	Ugyan azon Téglá vető által el hordott 313 font hús árát ki fizette	20 fr 19 4/8 xr
1792. nov. 9.	Pálfí István Conventionális Húsa árát 293 font	19 fr 32 xr
1793. máj. 25	Keresztúrba a` Templom fala ajjának borítására vett Termés Kövekért fizetett	40 fr
1793. máj. 25.	Ugyan ott a` Kő vágónak adott	4 fr 20 xr
1793. jun. 14.	Öt Kő Sót vett a` Téglavetők számára	16 fr 02 xr
1793. okt. 25.	500 darab Termés Kövekért fizetett	52 fr
1793. okt. 30.	244 Kőből Mészért különböző áron Kerekes István és Ökrös István Uramék által fizetett	150 fr 38 xr
1794. máj. 6.	Kerekes István és Nagy Péter Úrék által vett Czétzkén 546 Kőből Meszet	258 fr
1794. jun. 27.	Pittz Péter Mész égetőnek adott Fel pénzt Szilágyi Mihállal végképpen számot vetvén kellett a` Tégláért 95 font Hus, mellynek árát ki fizette 91 per 6 dr 4 font per 5 dr	5 fr 39 4/8 xr
1794. okt. 29.	Kő allyáról hozatott 600. Kőből Mészért Kerekes István és Disznós Mihály Úrék által fizetett A` Szék Gazdákkal számolván a` Téglá Vetők-	255 fr

	nek adott 137 font Hús árát, a` dr 6.107 font á xr 3 ki fizette	13 fr 34 4/8 xr
1795. ápr.17.	Szenteleki Bokor Jánosnak Mészre fel pénzt a- dott s követ széllyel hányatni puska port vett	7 fr 09 xr
1795. ápr.17.	Kerekes István Inter. Templom Bíró e félélkre költött	363 fr 12 xr
	Huputzi András Téglá Vetőnek 74.400 Tégláért fizetett	131 fr 43 4/8 xr
	Pálfi György téglavetőnek 64.900 Tégláért	110 fr 20 4/8 xr
1795. ápr.14.	Pestről Szilágyi István Úr által hozatott 10. Má- zsa Gipszet per 3. for. `s annak 2. Hordajáért 1.For.	31 fr
	Akkori Úti költség	3 fr 44 xr
1795. jún. 11.	Latzka Ferentz és Elek János Úrék által hozatott Cétzkéről 173 Köből Meszet 6. Köböl rá adással fizetett azért per 21 xr	58 fr 27 xr
	Akkori Úti Költség	3 fr 20 4/8 xr
1796. jul.1.	Cétzkei Argelán Lupuly szállított ide 82.Köböl Meszet per. 1 for. 15 xr.	102 fr. 30 xr
1796. jul. 1.	Telki Lakos Marján Jánostól vett 5 1/2 Köblött	6 fr 52 xr
1796. aug.20.	A` Számadó Sájban Kőért járván költött	1 fr 36 xr
1796. okt.31.	Mándoki István Ur által hozatott Nagy Kérből 20. Köből Meszet per 48 xr	16 fr
1796. nov.21.	Steinen Péter Kő mettző mesternek külömb féle Kő munkákért fizetett	241 fr 30 xr
1797. ápr.14.	Kerekes Mihály Úrnak vételkor és a` Számadó- nak haza hozáskor viaticum	53 xr
1797. ápr.14.	Lakatos Hadnagy Sájba kő nézni menvén Viati- cum	12 xr
1797. ápr. 19.	Kő Mettző Steinen Péternek a` pádimentum kö- vek árába fizetett	67 fr
	Akkori Úti Költsége a` Számadónak	26 xr
1797. máj.11.	Steinen Péter Kőmettzőnek a` pádimentom Kö- vek árába fizetett	65 fr 03 xr
	Summa:	3930 fr 36 xr

Erogatio Fa, Deszka, Zsindely és Létzre

1793. jan.30.	Némely Lakosok által hozatott Pestről 200 Szál Deszkát per 15. xr	50 fr
1793. jul. 8.	Poroszlón vett 70. Fenyő Szálat	70 fr 08 xr
1793. jul.14.	Váradon vett 233. szál Deszkát , Nyóltzvanat 15 xr a többit 17. xrxával	63 fr 09 xr
1794. jan. 10.	Tarpai Lakos Hetei Jánosnak Fa alkuba elő pénzt adott	200 fr
1794. febr. 14.	Poroszlón vett 100. Fenyő szál Gerendát	127 fr 30 xr

1794. márc. 20.	100. Szál Fenyő Fát hozatott	65 fr
1794. jun.21.	Poroszlón vett 83. Szál Fenyő Fát	52 fr 50 xr
1794. jun.21.	Ugyan azoknak Vontatására, kötöző Napszámó- soknak szegekre és Kormányosoknak fizetett Uti Költséggel együtt	5 fr 56 xr
1794. jun. 27.	N. Váradon alkudván a számadó Kerekes Mihály Urak Magyar Valkai Budai Kováts Jánossal 200.000 Zsindelyre, 10. Márjássával, 3.000. Létzre Szálát 4 xr	
	Váradra Szállítva fel pénzt adtak	70 fr
	Akkori Uti Költség	1 fr 26 xr
1794. jul 6.	Nagy Péter Úr az Erdő hátra Tölgy Fákért men- vén fákat faragtatott, fizetett azért	1 fr 20 xr
1794. jul.16.	Pestről hozatott 200. Szál Fenyő Deszkát	60 fr
1794. jul. 24.	Ugyan onnan 80. szálát	24 fr
	Ugyan onnan 100. szálát	30 fr
	Poroszlón vett 180. Szál Fenyő fát	143 fr 51 xr
	Ugyan azoknak vontatására költött	5 fr 25 xr
	Akkori Viaticum	1 fr 54 xr
1794. jul. 30.	Elek János Úr által az Erdő háton manualisták- kal vágatott 8. szál Tölgy fáért, s ki faragásáért fizetett	20 fr
	Akkori Viaticum	2 fr 20 xr
1794. szept.20.	Poroszlón vett 77. Fenyő Szálát	74 fr. 24 xr
	Ezen Fáknek a` Tiszán való által szállításáért jö- vet `s menet `s vontatásáért fizetett	16 fr 06 4/8 xr
1794. okt.17.	8. darab 12 öles Tölgy Fa Gerendák a` Víz nem léte miatt a` Latortza parton maradván, azonba azokra múlhatatlanul szükség lévén, azoknak a` Tiszára Tenge- jen való szállításokért fizetett	130 fr
	Ugyan akkor Csomonyai Lakosoknak 7. Geren- dák ki faragásáért fizetett	12 fr
	Az itt említett fáknek a Tiszán való le szállítá- sa, Kormányosok fizetése , Lábó fák vétele, bé kötözése, s egyebek kerültek	23 fr 05 xr
1794. okt.16.	Poroszlón vett 123. Fenyő Szálát	94 fr 40 xr
	Ezeknek a` Tiszán való le szállításokra költött	4 fr
1794. nov.3.	T. Kevi Lakos Szabó Gábortól vett 74 Szál 3. Öles Fenyő Deszkát per 33. xr	40 fr 42 xr
1794. nov.9.	Kerekes Mihály Uram több Deputátus Társaival a` 27dik Junius meg alkudt Zsindelyekért és Létzért fizetett a` fel pén- zen túl	700 fr 34 xr

	Ugyan Ó Kigyelme által 118. Szál Deszkaért a xr 14. fizetett	27 fr 32 xr
	A` Révre Zsindely szállításért költött	1 fr
	Még 13a Juli Ig. Kováts István adott 9. Ágast és egy darab Deszkat, 9 fr. 30.xrba, mely ajánlá- sába iratván bé, itt erogaltatik	9 fr 30 xr
1794. jul. 23.	A` Fekete Bátori Erdőbe vett 40. Szál Tölgy Fát	40 fr
	Ugyan ott vett 18. darabot	24 fr
	A` Hetei János Tarpai Lakostól vett Fák ára,ba, az azokat le hozott Kormányosnak fizetett	63 fr 33 xr
	Láposi József Úr által e` félékre költött	381 fr 08 xr
	Kerekes István Uram által	213 fr 18 xr
1796. ápr. 7.	Kövi Lakos Frenyó Györgytől vett 27. szál Fe- nyő Deszkat	10 fr 07 xr
1796. ápr. 12.	Kabai Lakos Pap Mihálynétól vett 40. szál Desz- kát	15 fr
1796. máj. 9.	Vett Állásnak való 82. Szál Fenyő deszkat per 24 xr	32 fr 48 xr
1796. máj. 12.	Ismét vett 56. szál Deszkat párját 3.Márj.	23 fr 48 xr
1796. jul. 9.	Szólnokba vett a` Torony Tetejéhez 6000 Zsin- delyt	24 fr
	Akkori Uti Költsége magának	22 xr
1796. jul. 20.	Zett Mihály Asztalos által vett Váradon 6. Szál hársfa Deszkákat a` Székek elejire való Mettze- seknek	5 fr
	Akkori Uti Költség	1 fr 22 xr
1796. jul. 24.	Ugyan azon Asztalos által Parádon vett 21. Szál Tölgy Deszkat Ajtóknak és Cancellusnak á f. 1. Ekkori Uti Költség	21 fr 2 fr 51 xr
1796. okt. 31.	Kováts István Máramarosi Fenyő Deszkákat hozván Székeknek 1045. Szálat, abból 100at ajándékba adott a` Többiért pe- dig 30. xrijával fizetődött	477 fr 30 xr
1796. aug. 27.	Poroszlón vett maga a` Szamadó 1000. Zsindelyt	4 fr
1796. okt. 26.	10. Tölgyfa Deszkat vett Cancellushoz	5 fr
1797. jan. 18.	14. Szál Fenyő Deszkat vett Debretzenbe per 24 xr	5 fr 36 xr
1797. ápr. 4.	Otrakocsi Simon Gergelytől vett 30. Szál Desz- kát	12 fr
1797. ápr. 28.	Madarasi Lakos Roháts Tamástól vett 24. szál Fenyő deszkat, párját 39.xr.	7 fr 48 xr
1797. máj. 19.	Poroszlón vett 58. Szál Fenyő Fát	57 fr 24 xr
1797. jun. 18.	A` Torony portázattyára vett 4000.Zsindelyt Poroszlón	16 fr

1797. jun.18.	A` Debretzenbe vett Kövi Lakos Dián Mihálytól 26. Szál Fenyő Deszkát á xr 20	8 fr 40 xr
1797. dec.13.	Kotsis Istvánnak Cancellushoz való Fáért, és némely Fa munkáiért fizetett	4 fr
1798. jan.19.	Vett Debretzenben a` Torony Sarukatterekhez 7. Szál Deszkát	3 fr 30 xr

Erogatio Vas-szegek, Badog

1793. jul.29.	Túri Vásárba vett 1 1/2 Mázsa Vasat Ord. Bíró Úrral, és 800 Létz Szeget	13 fr 21 xr
1793. jun.7.	Pelsötzi Hámorból Kerekes Mihály és Kálmán Sámuel Úrék által hozatott 100. Mázsa foglalni való rúd Vasat, és 3. Mázsa Strik Vasat	646 fr 45 xr
1793. aug.12.	Debretzenbe vett 30 ezer Zsindely Szeget, és 2000 Létz Szeget Bíró Úrral	29 fr 14 xr
1793. okt.7.	Fő Bíró Urammal vett Debretzenbe 50.ezer Sindely szeget á fr I. ismét 57 ezret á xr 45.8000 Létz Szeget á fr.3. Öt ezeret á fr.2.	129 fr 45 xr
1793. okt. 30.	Varga Mihálytól vett 54 font Vasat per 8 dr.	4 fr 19 xr
1795. jan.8.	Vett 21.ezer Zsindely Szeget 14:10. Öt mázsa Vasat talyigás bérivel együtt 40:25 . 4.000 Nagy Létz Szeget 13:12	67 fr 47 xr
1795. árp.28.	A` Templom Tetejének Gerintzét bé borítani hozatott Pestről Elek János Úr által 132 darab bádogot	17 fr 36 xr
1795. máj.2.	Gesztesi Varga Páltól vett 350. Létz Szeget	52 4/8 xr
1795. máj.6.	Ismét Matyi András Deresi Lakostól 100. létz szeget	15 xr
1794. okt.25.	Frenyo Györgytől vett 227 font Vasat Láposi Josef Úr által Vasra költött Kerekes István Uram által Vas félékre	18 fr 09 4/8 xr 60 fr 465 fr 12 xr
1796. ápr.6.	Frenyo Györgytől vett 800. Létz Szeget	1 fr 36 xr
1796. ápr.25.	Debretzenbe vett 2000. létz szeget	6 fr
1796. ápr.28.	Vett Zettz Mihálytól 3 1/2 font drótot a` Catedrához	50 xr
1796. jun.24.	Lipotzi Lakosoktól vett 627 font Vasat	47 fr 01 xr
1796. jul.13.	Rozsnyai Mózesztől 2000. Zsindely Szeget vett	1 fr 36 xr
1796. jul.14.	Ismét vett 4000. Zsindely Szeget	2 fr 48 xr
1796. jul. 14.	Vett öt pár Meszelőt	2 fr
1796. jul.14.	Egy font Atzélt vett Csákányok élezni Debretzeni Béhm Úrtól vett 6. font drótot, 1000. Stukatur Szeget, 1000 Simpla, és 1000 Dupla Létz szeget	12 xr 14 fr

1796. aug. 31.	Szabó andrás Uram által hozatott Debretzenből 2000. Létz Szeget per 3 fr 15 xr 2000 per 2 fr 30 xr 2000. Sindely Szeget per 45 xr	13 fr
1796. aug. 14.	Bodnár István által hozatott Debretzenből 400. Steier Szeget	3 fr 24 xr
1796. szept. 17.	Órsi Hadnagy által hozatott Szólnokból 1.500. Sindely Szeget	6 fr
1796. szept. 28.	Stukatur Szegeket, és 1000. Létz Szeget vett	12 fr 42 xr
1796. okt. 25.	1000. Stukatur Szeget és 2 font atzelt	1 fr 36 xr
1796. dec. 6.	Az ajtók alá való 6 font pléhet vett Dobrai Pétertől	1 fr 12 xr
1797. jan. 18.	1000. Létz Szeget vett	2 fr 24 xr
1797. febr. 23.	Behm Gottlieb Úrnak Szegekért, drótért, meszelőért fizetett	3 fr 27 xr
	Summa:	1589 fr 52 xr

Erogatio Kováts munkára

1793. aug. 9.	Huputzi Györgynek fizetett	3 fr 21 xr
1793. aug. 31.	Horvát Mihálynak Ugyan annak két Mész merő bográts nyél tsinálásért	1 fr 20 xr 15 xr
1793. szept. 11.	Ugyan annak munkáiért	1 fr 36 xr
1793. szept. 12.	Balog Istvánnak egy Kő emelő rúd vas tsinálásért	51 fr
1793. okt. 5.	Huputzi György munkáiért	2 fr 57 xr
1793. nov. 2.	Balog Istvánnak 3. újj Csákány tsinálásért	27 xr
1793. nov. 13.	Horvát Mihálynak némely munkáiért	1 fr 45 xr
1794. máj. 6.	Ugyan annak ...	8 fr 39 xr
1794. jun. 7.	Ugyan annak ...	4 fr 19 xr
1794. jun. 9.	Huputzi Györgynek	4 fr 26 xr
1794. jul. 7.	Ugyan annak 4. Öles Vasnak 5. helyen való forrasztásáért	30 xr
1794. jul. 16.	Horvát Mihálynak Huputzi Györgynek	1 fr 45 xr 2 fr 33 xr
1794. jul. 29.	Horváth Mihálynak 35. Kapsokért Ugyan annak némely munkáiért Az Otska Zsindely Szegek ki egyenesítéséért mindösszeve fizetett	51 xr 3 fr 42 xr 3 fr 32 xr
1794. szept. 26.	Huputzi Györgynek 66. Kapsokért	1 fr 35 xr
1794. okt. 25.	Kátaí Gábor Kovátsnak némely munkáiért	2 fr 27 xr
1795. jan. 8.	Balog Istvánnak	11 fr 03 xr
1795. jan. 10.	Ugyan annak	4 fr 54 xr

1795. okt.28.	Kátai Gábor és Dobrai Sándor Kovátsoknak foglaló rúd vasak tsinálásáért Contractus szerént fizetett	50 fr
1795. márc.9.	Varga Mihálynak	3 fr 50 xr
1795. ápr.17.	Balog Istvánnak	6 fr 50 xr
	Dobrai Sándornak 124. Nagy Szegek tsinálásáért	3 fr 06 xr
	Láposi Josef Úr által költött e` félékre	9 fr 15 xr
	Kerekes István Úr által	87 fr 16 4/8 xr
1796. máj.6.	Varga Kovátsnak 124. Kapots tsinálásért	3 fr 03 xr
1796. jun.4.	Horváth Mihálynak	3 fr 29 xr
1796. szept.9.	Kátai Gábor Kovátsnak Harang Lábhoz való Kaptok, és potzok szegek tsinálásáért	5 fr 30 xr
1796. dec.27.	Ugyan annak	5 fr 22 xr
1797. jan. 28.	Dobrai Sándor/nak/	11 fr 54 xr
1797. jan.31.	Huputzi Györgynek	5 fr
1797. febr. 22.	Ugyan annak 175. Létz Szeg, 12 Fejes Szeg 4. pánt 8. foglaló tsinálásáért	1 fr 17 xr
1797. máj.17.	Ugyan annak Vas Szegek ütéseért	57 4/8 xr
1797. jul.17.	Kátai Gábor/nak/	6 fr
1797. jul.26.	Balog Istvánnak az Ablak Rostélyokhoz tsinált Szegekért	15 xr
1797. szept.25.	Huputzi Györgynek	2 fr 19 4/8 xr
1797. okt.6.	Dobrai Sándornak	7 fr
1797. nov.16.	Huputzi Györgynek 2. Csákány tsinálásért	48 xr
1797. nov.17.	Farkas Péternek 9. rostély igazításért per.12.xr.	1 fr 48 xr
1797. dec.14.	Kátai Gábornak	2 fr 56 xr
	Huputzi Györgynek	36 xr
1797. szept.20.	Kátai Gábornak	5 fr
1796.jun.16.	Ugyan annak 850 font vas fel dolgozásáért	8 fr 30 xr
1796. jul.13.	Borsós Andrásnak 4. nagy Kapots és 60 potzok Szegek tsinálásáért	1 fr 25 xr
1796. jul.28.	Kátai Gábornak a` Torony beli 4. Szegelet Vas tsinálásáért	2 fr 33 xr
1796. szept.22.	Ugyan annak 150. Létz szegek veréseért	1 fr
1796. szept. 27.	Horváth Mihálynak 500. Létz szegekért	2 fr
	Dékány István Kováts rúd Vasat tsinált az otska Templom falát bontani	51 xr
	Summa:	302 fr 39 4/8 xr

Erogatio Kőműves Fizetésébe

Rabel Károly Kőműves Mesternek adott az alku alkalmatosságával Frl pénz	100 fr
1793. adott a` Pallér kezébe részenként	440 fr
1794. adott a Pallér kezében	1240 fr

1795. usque 9am May inclusive	60 fr
Láposi József Úr által fizetett	175 fr
Kerekes István úr által	1080 fr
1796. 16k Aprilistól fogva Isó Novemberig 1797be Fizetett a` Pal- lér Kezébe részenként maunáléja szerént pag.26a	1550 fr 35 xr
Summa:	4636 fr 15 xr

Erogatio Áts fizetésébe

1794. jun.30.	Göz István Áts Mesternek alkujába lévő egy akó pálinkát meg vette	15 fr
1795. ápr. 5.	Ugyan azzal a` Tartás eránt Naturálékba alkud- ván meg vett 60 font szalonnát, fél véka Borsót és Lentsét	14 fr 24 xr
	Kész pénzül fizetett Ugyan annak részenként	465 fr
	Láposi József Úr által fizetett ugyan annak	48 fr
	Kerekes István Úr által	41 fr 27 xr
1796. jun.4.	Oláh György és Kálmán Péternek a` Harang lá- bak `s Templomba való Szék Talpak ki faragásá- ért mindeniknek 25. Napi számot per 20 xr fize- tett	16 fr 40 xr
	Ugyan azoknak a` Torony Teteje, Harang Láb fel állítása, Gráditsok és Kar beli Székekért per partes	101 fr 16 xr
	Ugyan azoknak Munkájuk töldésában Tanátsi végezés szerént fizetett	20 fr
	Summa:	721 fr 47 xr

Erogatio az Ablakok munkáira

Kerekes István Úr által az Asztalosnak 70. Üvegesnek 20. Laka- tosnak 10. Forint elő pénzt adott az Ablak Munkáira	100 fr
Zettz Mihálynak az Ablakok fa munkáiért fizetett	62 fr
Szüts Mihály Debretzeni Lakatosnak, ugyan az Ablakok Vas Munkáiért részenként fizetett	61 fr 45 xr
Lébn Lórintz Üvegesnek az Üveg munkáért az Rostélyokért fize- tett	612 fr
Summa:	835 fr 45 xr

Erogatio Asztalos Munkára

1796. ápr. 20.	Debretzeni Asztalos Zettz Mihállal az Aszta- los Munkákra meg alkudván áldomást vett	30 xr
	Ugyan annak, mikor a` Számokat fel tette 2.	
	Ittze bort vett	14 xr
	Ugyan annak alku szerént való Summáját ki fizette	300 fr

Ugyan annak az Ablak Rámák festéséért, 's egyéb mellesleg való munkáiért alku szerént fizetett	25 fr
Ugyan annak Munkája bonificációjába Tanátsi végezés szerént fizetett	30 fr
Summa:	355 fr 44 xr

Erogatio Lakatos munkára

1797. febr.23.	Fekete János Lakatosnak két zár és ahoz való kért fizetett	11 fr
1797. jun.13.	Ugyan annak a` Prédikátorok Székein való munkáért	3 fr
1797. okt.28.	Dobrai Péter Lakatosnak a` Toronybeli sarukat-ter Vas Munkáiért fizetett	4 fr 30 xr
1798. jan. 4.	Ugyan annak fizetett 4. Pléhes Zárért	2 fr 16 xr
1898. aug.11.	Ugyan annak az Ablakok ki akasztó Vasáért	1 fr 34 xr
1797. szept.15.	Ugyan annak a` Cancellushoz tsinált 8. Srófos szegekért és Zárért fizetett	3 fr 12 xr
1796. dec.22.	Ugyan annak 6. Ajtóra készített pléhes toszító vasért fizetett	3 fr 30 xr
Summa:	29 fr 02 xr	

Erogatio külömb külömb félékre

1793. ápr.6.	Három Talyitskát tsináltatott a` Téglá vetőkhöz	6 fr 57 xr
1793. ápr. 24.	Négy kapát vett ugyan ahoz	1 fr 20 xr
1793. ápr.24.	Vett Talyitskának való Deszkákat, part Vágót, 4. Vedret	8 fr 06 xr
1793. jul. 29.	Vett 7. Szál Bikfa deszkát Talyitskának, 12. rudat Mész keverőnek	3 fr 35 xr
1793. aug.25.	Négy Mész meregető bográtsot vett	2 fr 24 xr
1793. aug.28.	Két Tölgy fa Deszkát vett	42 xr
	Templom Fundamentoma le tételekor el költ Hús Árát fizetett	2 fr 30 xr
1794. árp.28.	Egy Fűrészt, egy Fejszét, 2. Kapát vett	1 fr 23 4/8 xr
1794. ápr.28.	A Nagy Kötélnek veréséért fizetett	76 fr
1794. jun.4.	A Kőműves Mesternek küldött Levélért postára	04 xr
1794. jun.11.	Kátai Istvántól vett egy Szekér Szenet, foglaló Vasakat forrasztani	6 fr 54 xr
1794. jun.21.	Bottyán Mihálnétól vett egy Szalonnát az Erdő hátra ment faragó embereknek	5 fr 57 xr
1794. jun.21.	Állásnak való Gerendák faragásáért fizetett	58 xr
1794. jul.14.	Boros István Pallérnak egy pár Csizmát vett	10 xr
1794. jul.14.	A` Kőműves mester ebédjére költött	10 xr
1794. jul. 14.	Két rendbeli Levelekért Postára fizetett	08 xr

1794. aug.12.	A` Pallér Legénynek honoráriumba Szappant vett	1 fr
1794. aug.12.	A` Munkásoknak inni 2. Fa kupát vett	12 xr
1794. okt.14.	A` Postára 2. Levelekért fizetett	08 xr
1794. okt.25.	Deák András Csaplárnak a` Kovátsok, Átsok és Kőmívesek Számára el hordott honorárium bor árát meg fizette	8 fr 27 xr
	Ez ideig együvé másuvá ajándékba vett Vaj, Sajt, apró marha s.a.t. ára tézsen	13 fr 57 4/8 xr
1794. okt.29.	A` Nagy Kötél kenni Szurkot vett	1 fr
1794. okt.29.	Cs. Kováts Mihálytól ajándékba vett egy Bárányt	45 xr
	A` Kőmíves Mester egynehány Nap itt lévén, Intertentiójára költött	1 fr 31 xr
1794. okt.30.	Útra Átsoknak, Kovátsoknak s.a.t. el hordott 137 1/2 font Hús árát á xr 3	6 fr 52 4/8 xr
1794. okt.30.	Hasonló 54 font Szalonnának az árát per 7.xr	6 fr 18 xr
1794. nov.14.	Pestről hozattott a` Templom Tetejéhez való festékeket	82 fr 08 xr
1794. nov.15.	Még a` Nyáron vett ajándék Vaj és Sajt árát ki fizette	1 fr 12 xr
1794. dec.2.	Latzka József Úr által vett Nagy Kötelet Debretzenbe	
1794. okt.28.	Egy Szekér Szenet vett	8 fr 04 4/8 xr
1795. jan. 8.	Egy reszelőt és egy Fűrész t vett	48 xr
1795. febr.8.	Turon ajándékozott Len mag ki ütésére Magyar Vachter küldetvén adott Viaticumot	42 xr
1795. márc.12.	Janovits Mihály Boltyából el hordott holmi árát ki fizette	33 fr 23 xr
1795. ápr.4.	Ignázt és Bagi Kőmívesek a` múlt Télen el romladoszott párkányokat igazították	3 fr
1795. ápr.20.	A` Templom tetejére való Gombért fizetett	80 fr
1795. ápr.28.	A` múlt Ősszel a` Kőmíves Legényeket haza vitt Lovakra költött a` Meister 4. for melyet` a most Számadó ki fizetett	4 fr
	Áts Mesterrel való Alkukor áldomást vett	12 fr
	Tarpán vett Fák haza hozásakor, kormány Fákért áldomásra, egy szánért `s egyéb apróságokra költött	3 fr 05 xr
1794/5-be	El hordott egy Mázsa Faggyú árát meg fizette	10 fr
1794/5-be	Az Átsoknak `s egyéb Szükségre el hordott 117 font 6 xros 109 font 4 xros, 122 font 3 xros 114 font külömb Áru Hús árát ki fizette	26 fr 38 xr
	Mész hordásra 3. Dézsát vett	36 xr

	Ajándékba vett 2. Bárány árát a` Szék Gazdák- nak ki fizette	1 fr 42 xr
	Deák András Csaplárnak Juhok árát fizette	1 fr 03 xr
	Sütő Gulyásnak a` Templom Marhái Őrzéseieért	3 fr 58 xr
	Nyóltz Fazekat vett Olaj főzni	1 fr 08 xr
	Pap István Görögtől vett Kötél kenni szurkot és a` Fundamentumba tett Palatzkba fa olajat	3 fr 05 xr
	Holmi apróságokra költött régi manuáléján	1 fr 56 xr
	Sós Mihály Curátor Uramtól által vett pénzben hiba vólt	2 fr
	Ugyan abban egy darab 2. forintos 8. Márvásokba- ba jött, egy Forintos 4. Márvásokba, e` beli deperdata téssen	24 xr
	A` Contractusok között Rimaszombati Jósefé 150.Forint jött által holott arra 100. Forintot, még Sós Mihály Curátor Úrnak fizetett, ezzel tehát itt erogal	100 fr
	Láposi Jósef Úr által efélékre költött	45 xr
	Kerekes István Úr által	34 fr 39 4/8 xr
	Uti Költségek a` régi Mánualéba	145 fr 19 4/8 xr
	Manualisták fizetése	111 fr 33 xr
	Láposi Jósef Úr által Manualistákra költött	3 fr 07 xr
1796. márc. 7.	278 Ittze Len Mag Olajat vett Gyányi János Kisujjszállási Lakostól	74 fr 08 xr
1796. ápr. 14.	Szilágyi István Úr által Pestről Gipszet hozatván, egy hibás aranyat küldött, mellyet 40 xr. híjjával vettek el	40 xr
1796. ápr. 15.	A` Kómíves Pallér keze alá a` Figurák készítésé- hez 2. font Hájjat vett, fa olaj nem találtatván	20 xr
1796. ápr. 15.	Varga Ferentz Mészkeverőnek Napi Számán kí- vül vett egy botskort	20 xr
1796. ápr. 26.	Két fazekat vett Olaj főzni	20 xr
1796. ápr. 27.	Két Dézsát és 6. Fenyő Vedret vett	1 fr 29 xr
1796. ápr. 28.	Az Ablakokat Debretzenből ki hozván, azokat meg kötözni Köteleket vett	36 xr
1796. máj 2.	Túron vett 4.pár Pemzlit	1 fr 51 xr
1796. máj.14.	Ismét Berényből hozatott 6.párt per 25 xr	2 fr 30 xr
1796. máj.19.	Vett 2. Dézsát	27 xr
1796. máj.24.	Vett 6. darab Fedél fát Téglá égetni	36 xr
1796. máj.30.	Debretzenbe vett 10. font Vitriolt és 16. font Glétet	9 fr 20 xr
	Uti költség	14 xr
	Abádra járván Homok nézni viaticum	16 xr
1796. jul. 27.	Debretzenbe vett Kerekes István Urammal egy akó olajat	21 fr

	Ugyan ott vett 96. font Fejér Plaveiszt Templom tetejéhez	28 fr 48 xr
1796. jul.23.	Ord. Bíró Úr által hozatott Debretzenből egy Mázsa fejer Plajbászt, melyért a Talyigás bérivel együtt fizetett	31 fr 13 4/8 xr
	Sájba Ajtó felek alkudni járván viaticum	1 fr 03 xr
1796. aug. 8.	A` Kőmíves Mesternek vett 2. Sajtot	24 xr
1796. aug. 10.	Szendrei Pálnak Bodnár munkáiért fizetett	6 fr
1796. aug. 16.	Vett Debretzenbe 27. font enyvet Asztalos munkához per 17 xr	7 fr 39 xr
	Olajnak vett 2. Hordót	3 fr 24 xr
	Nagy György Harangozónak Pallérságáért egy fejelés Csizmát vett	1 fr
1796. szept. 4.	Debretzeni Dékány Benedek Úrtól költsön hozott 2000.for Interessét meg fizette	120 fr
1796. szept. 12.	Pestről hozatott 3. Mázsa Gipszet per. 3. for	9 fr
1796. szept. 17.	Sájba Kővekért járván költött	1 fr
1796. szept. 28.	Vett a` Vásárba 2. pár meszelőt	40 xr
1796. okt.25.	6. pár Meszelőt vett	2 fr 24 xr
	Leveleket vivő Postának három ízbe Viaticum	26 xr
1796. okt. 18.	Debretzenbe a Rostélyokért járván Viaticum	10 xr
1796. okt. 18.	Ugyan ott vett 4. Zsák bőr esőleket Templom tetejéhez	4 fr
1796. okt.31.	Mándoki István Úr N.Kérbe Mészért járván, Kerék tsináltatással együtt Viaticum	1 fr 39 xr
1796. nov.12.	Zettz Mihály Asztalosnak ígért egy Mázsa Hús árát ki fizette	6 fr
1796. nov.12.	A` Mészárossal számolván a Faragós Emberek által Consummált Hús árát ki fizette	5 fr 08 xr
1796. dec.4.	Illés Péter Kotsis a` Kőmíves Legényeket Gyöngyösre haza vitte Viaticum	48 xr
	Két köteleket vett még a Nyáron húzni vonni	2 fr 16 xr
1797. febr. 13.	Janovits Mihálynak Tölle el hordott Portékákért	33 fr 47 xr
1797. febr.24.	A` Kőmíves Pallérnak a` Keresztelő Kő meg kis-sebbitéséért alku szerént fizetett	9 fr
1797. márc.2.	Arany Füstöt a` Számos Táblákhoz	22 xr
	Szendrei Pál Bodnár munkáiért fizetett	2 fr 12 xr
1797. márc.11.	Váradon vett egy font enyvet	18 xr
1797. márc. 24.	Debretzenbe vett 3. font enyvet	45 xr
1797. jun. 12.	Dékány Benedek Úrnak egy pár Sajtot vett	34 xr
1797. jun. 19.	Ugyan azon Úrnak Pénze Interessét meg vitte	120 fr
1797. jun. 19.	A` Prédikátorok Székére és a` Pulpitusra esztergált Gombokért	45 xr
	Akkori Viaticum	16 xr

1797. jun. 25.	Zetz Mihály Asztalos az Ablakra való Rostélyokat el vagdalta, `s ujra fel kötözte, mely Munkájáért fizetett	6 fr
1797. jul. 9.	Még Kerekes István Úr által Ig. Kováts Istvántól vett Talyitska árát ki fizette	1 fr 30 xr
1797. jul. 29.	Ig. Kováts Istvántól vett 4. Szál Tölgyfa Deszkát	1 fr 42 xr
1797. jul. 29.	Ugyan attól egy 6. öles Gerendát a` Karba való székekhez	2 fr 50 xr
1797. aug. 6.	Két font enyvet vett Kátai Mihály Uram által	32 xr
1797. aug. 23.	Ugró Jánostól vett Asztal lábna való fát	20 xr
	Oláh Gergely Templom Teteje Festőnek egyszer `s másszor fizetett	3 fr 02 xr
1797. dec. 6.	A` Kőműves Pallérnak Bírák Uramék határozása szerént a` munka vége felé honoráriumot adott	18 fr
	Szendrei Pál Bodnár Munkáiért fizetett	1 fr 14 xr
1797. nov. 6.	Szvat Jákob Pallérnak a` Keresztelő Kő igazításáért	2 fr
1797. nov. 6.	Láposi József Úr által Debretzenből hozatott 500. szeget a` Sarugatterekhez vastag, drótot, és a` Számos Táblákhöz Arany Füstöt	2 fr 42 xr
1797. nov. 16.	Dolgosok számára hozatott 5. font Hús árát per 6. xr ki fizette	18 xr
1797. nov. 21.	Janovits Mihálytól el hordott holmiért	12 fr 03 xr
1798. jan. 25.	Szappanos Jánosnak hasonlókért	9 fr 34 xr
1798. jan. 25.	Kőművesek számára áldomásba vett bor árát Tőkés Jánosnak ki fizette	1 fr
1798. jan. 27.	Tóth Györgyné Asszonyomtól fel kért 500. Forintnak Interestét meg adta	25 fr
1798. jan. 27.	Pap István Görögtől el hordott Portéka árát	3 fr 33 xr
	A` Kővágó Mesternek vett Két Sajtot Nagy Mihálynéától	24 xr
	Illés Péter Kotsisnak mikor a` Kőműveseket hazavitte Viaticum	34 xr
1798. márc. 12.	Bagi és Sohajda Asztalosoknak a` Toronyba tsinált három Sarugatterekért fizetett	21 fr
1798. márc. 12.	Zetz Mihálynak hasonló egy Sarugatterért Manualistáknak fizetett	7 fr 46 fr 22 xr

Extractus Summarius

Perceptionis

Cassa Remanentiából	6842 fr	22 6/8 xr
Ajánlásból	7193 fr	50 xr
Interesekből	511 fr	12 4/8 xr
Testamentomokból `s Jóakarattól	972 fr	55 4/8 xr

Költsönzésből	3720 fr	
Külömb félékéből	759 fr	03 xr
Summa:	19999 fr	23 6/8 xr

Erogationis

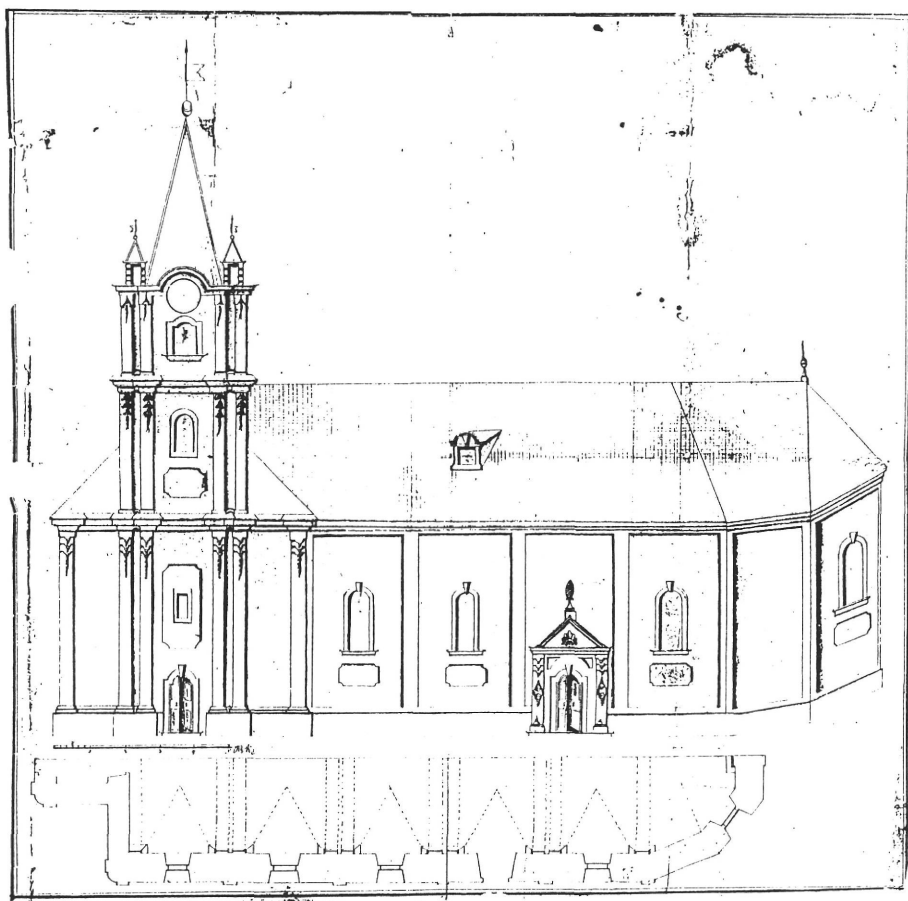
Kő, mész, téglá	3930 fr	36 xr
Fa féle	3633 fr	36 xr
Vas féle	1589 fr	52 xr
Kováts Munka	302 fr	39 4/8 xr
Kőműves fizetése	4636 fr	15 xr
Áts fizetése	721 fr	47 xr
Ablak munka	835 fr	45 xr
Asztalos munka	355 fr	44 xr
Lakatos munka	29 fr	0 2 xr
Közönséges	1512 fr	45 4/8 xr
Summa:	17548 fr	02 xr

Anno 1798 die 5a July.

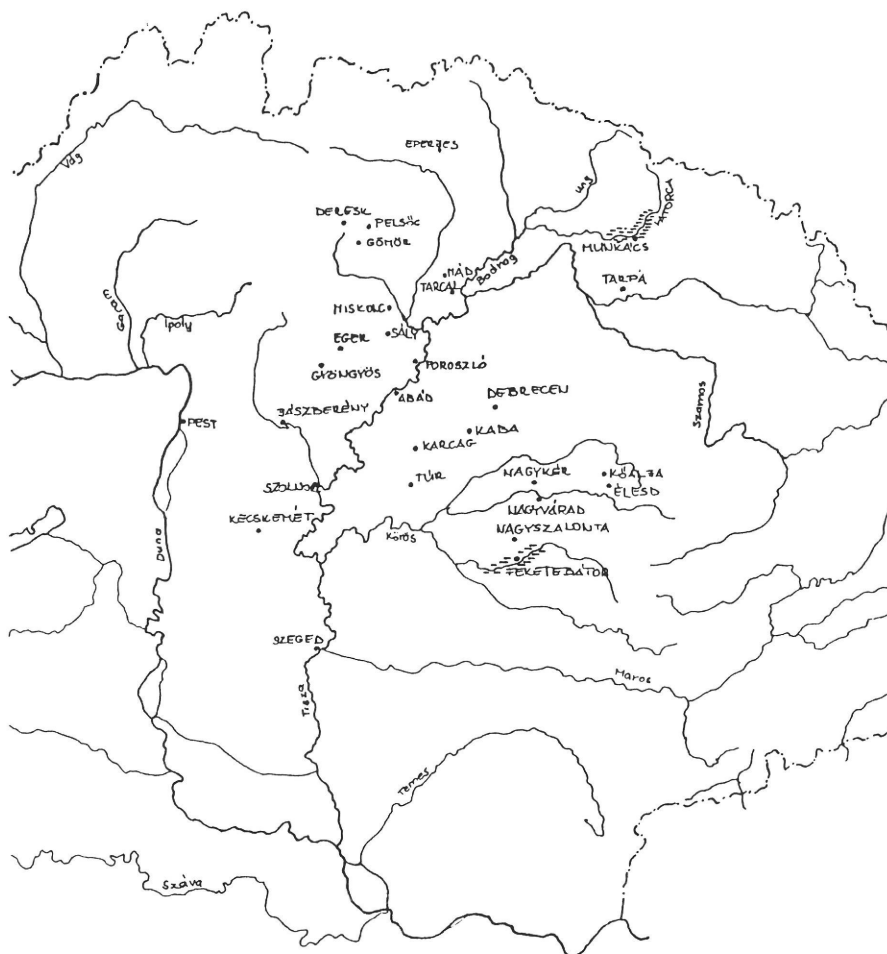
Latin szavak magyarázata

assignáltatott = kiutaltatott
 bonificatio = jóttevés
 cancellus = rostély
 capitalis = tőkepénz
 consummált = elhasznált
 continuatio = folyamatos, egybefüggő
 contractus = szerződés
 conventionalis = szerződéses
 curator = gondviselő, egyházi
 deputatus = követ, küldött
 ekklesia = templom
 erogatio = követelés, kiadás
 extractus = kivonat
 exurgál = felemelkedik, kitesz
 fiscalis = ügyész
 fundamentum = alap
 honorarium = tiszteletdíj
 interimális = ideiglenes
 interrese = kamat
 intertentio = élelmezés
 manuális = kézi
 naturálé = természetbeli
 pädimentum = padló, padozat

pallér (ném.) = munkavezető, a mester helyettese
perceptio = bevétel
percipio = beszéd, begyűjt
per partes = darabokért
principiális = első
pulpitus = emelvény
rectificáltatván = kijavítottatván
restantia = hátralék
summa = összeg
viaticum = úti költség

Karcag város második templomának rajza
(1743-1755)

A templomépítések kereskedelmi, ipari kapcsolatai

GYÖRGY ELEK

DIE GESCHICHTE DES KIRCHENBAUS VON KARCAG 1793-1798

"Die Geschichte des Kirchenbaus von Karcag (1793-98)" ist eigentlich der dritte Teil der Mitteilungen des Verfassers über die Flutgeschichte. Das Schriftmaterial der Quellenmitteilung über die großangelegte Investition blieb im Archiv der Karcager Reformierten Kirchengemeinde erhalten. Mit der Prüfung der ausführlichen Rechnung und des damit verknüpften Schriftmaterials (Bestellungen, Verträge, usw) kann man dem Lauf des Baus, seinen Kosten, den Handelskontakten der Stadt, den Einwohnern zufallenden finanziellen und öffentlichen Arbeitslasten richtig auf der Spur folgen. Neben den Angaben des Handels, der Industrie und der Kirchengeschichte lohnt es sich auch diese Epoche kennenzulernen, weil neben den Naturkatastrophen und den von den 1790er Jahren an immer steigenden Kriegslasten solche bedeutenden Investitionen verwirklicht worden sind, wie der Bau des Mirhó-Dammes (1785-87), der Bau der Karcager Kirche (1793-1798), der Bau des neuen Rathauses (1799) die Bauten der Zádor-Brücke und der reformierten Schule (1813-1818). Die Jahre um die Wende der 18. und 19. Jahrhunderte können - vom Gesichtspunkt der Stadtgeschichte aus - als hervorragende Periode betrachtet werden.